

II. MATERIAŁY Z KURSU:

Bp Wacław Świerzawski

Wprowadzenie do sesji czwartej (maj)

Tak się złożyło, że mam dzisiaj znowu powitać obecnych na czwartym już spotkaniu na temat: "Instytuty Świeckie - czyli Instytuty osób świeckich i kapłanów - nowa forma powołania w Kościele". Dzisiejsza sesja obejmuje trzy referaty i jedną interwencję, którą nazywamy świadectwem. Tak się zdarzyło, że dzisiejszy prelegent, Ksiądz Szamocki z Torunia, został w międzyczasie biskupem i właśnie dzisiaj będzie konsekrowany więc nie może być z nami. Dlatego jego referat pod tytułem: "Instytuty Świeckie kapłanów" wygłosi obecny tu biskup. Oczywiście, muszę dodać: to mój referat, a nie jego, tylko temat ten sam.

Następnie Ksiądz Skawiński, profesor Seminarium sandomierskiego i dyrektor Wydziału do Spraw Instytutów Życia Konsekrwanego wygłosi referat - wykład na temat: "Kryteria powołania i troska o powołania do świeckiej konsekracji". Wreszcie trzecie słowo będzie należało do Siostry Danuty Fortuny, która jest kierownikiem Referatu do Spraw Instytutów Świeckich i Stowarzyszeń Apostolskich w diecezji. Będzie mówić o "Kierownictwie duchowym w Instytutach", ale od strony podmiotu, który jest kierowany. A świadectwo będzie dotyczyło profilu jednego z Instytutów, który przedstawi ksiądz Tadeusz Mierzwa.

Bp Wacław Świerzawski

Instytuty Świeckie kapłanów

Przede wszystkim chodzi o to, żeby kapłan,
który troszczy się o coraz pełniejszą odpowiedź
dawaną Chrystusowi,
podjął ewangeliczny radykalizm

Kapłan nowej ewangelizacji, s.143

I. GENEZA I NAZWA

Instytut Świecki kapłański to grupa (wspólnota) kapłanów diecezjalnych, którzy zobowiązują się (na mocy przyrzeczeń lub ślubów) do życia według rad ewangelicznych. Kapłan żyjący w Instytucie Świeckim łączy więc w jednym powołaniu dwa rodzaje konsekracji: tę wynikającą ze święceń kapłańskich (kan. 1008) i tę wynikającą z profesji rad ewangelicznych (kan. 710, 711).

Powołanie kapłana do Instytutu Świeckiego jest więc "powołaniem w powołaniu" i przejawia się w pragnieniu jeszcze ściślejszego zjednoczenia z Chrystusem w naśladowaniu Jego ziemskiej misji: w naśladowaniu nie tylko Jego posługi nauczycielskiej, kapłańskiej i pasterskiej, ale również w naśladowaniu Jego czystości, ubóstwa i posłuszeństwa.

Instytuty Świeckie kapłańskie powstały przeszło 50 lat temu (Pius XII promulgował je razem z Instytutami Świeckimi laikatu konstytucją Provida Mater Ecclesiae 2 II 1947) - ale choć mają doniosłe zadanie w dzisiejszym Kościele ¹, w Polsce prawie wcale ich nie ma (na świecie jest ich też niewiele), a wielu kapłanów nie zna tej formy życia (jest jeszcze mniejsza wiedza na ten temat niż odnośnie do Instytutów Świeckich laikatu).

Nazwa wydaje się na pierwszy rzut oka kontrowersyjna: czy o kapłanie można mówić, że jest w Instytucie Świeckim? jest przecież osobą duchowną! Tak, ale o księżach diecezjalnych mówi się właśnie: "kapłan świecki", w odróżnieniu od kapłana zakonnego.

Jakie inne jeszcze racje przemawiają za tą nazwą?

1. Kapłani diecezjalni żyją w świecie, często samotnie (coraz częstsze są parafie bez wikarych), borykają się z problemami życia codziennego jak inni świeccy.

2. Żyją w świecie dla uświęcania świeckich członków Kościoła, bo Kościół, któremu służą, jest Kościołem przede wszystkim laikatu.

3. Kapłani żyją w świecie dla nawracania świata i przyprowadzania do Chrystusa wciąż nowych pokoleń ludzi niewierzących.

Zaraz na wstępie trzeba podkreślić ważne zagadnienie prawne: kapłan wchodząc w Instytut Świecki nie zmienia swego kanonicznego (czyli określonego przez prawo kanoniczne - kan. 711) miejsca w Kościele, nie przestaje być kapłanem diecezjalnym (tak jak człowiek świecki w Instytucie Świeckim nie przestaje być laikiem, nie staje się zakonikiem bezhabitowym).

II. MODEL KAPŁANA, DO KTÓREGO ODWOŁUJE SIĘ FORMACJA W INSTYTUTACH ŚWIECKICH KAPŁAŃSKICH

Obraz dzisiejszego kapłana poddany jest procesowi przemian idącemu z dwu kierunków 2:

1. Z jednej strony, negatywnej, obraz ten kształtuje się według myślenia wynikającego z postmodernizmu (bunt przeciw zagubieniu się jednostki w masie ludzkiej, pragnienie docenienia godności osoby i jej niepowtarzalności) oraz ze zranień, jakich w rodzinie doświadcza współczesny człowiek. Wolność przeciwstawiana jest autorytetowi i posłuszeństwu (mówi się już nie o "posłuszeństwie aż do śmierci, i to śmierci krzyżowej lecz o "posłuszeństwie dialogowanym"), prawo do "własnego rozwoju" stawiane jest ponad ewangelicznym prawem wdeptanego w ziemię i obumierającego ziarna, które przynosi owoc stokrotny", przemilczana jest duchowość Krzyża, akcentowana zaś duchowość radości Zmartwychwstania i wolności w Duchu Świętym. Niewiele się mówi o naśladowaniu Chrystusa, o "królewskiej drodze Krzyża", o tym, że Chrystus jest "drogą, prawdą i życiem", natomiast często słychać, że "człowiek jest drogą Kościoła", wiele się mówi o cechach "dobrego, ludzkiego człowieka". Niewiele się mówi o cechach osobowości Chrystusa i Jego pełnieniu woli Ojca, o cnotach świętych, zwłaszcza męczenników, o cechach miłości wymienionych przez św. Pawła w Hymnie o miłości (1 Kor 13).

2. Z drugiej strony, pozytywnej, obraz kapłana zakorzenia się w osiągnięciach współczesnej refleksji teologicznej, zwłaszcza w eklezjologii po Vaticanum II i w teologii duchowości właściwej posłudze kapłańskiej.

Najpierw dominował obraz kapłana kultycznie - sakramentalnego: kapłan jest człowiekiem ołtarza i ofiary, posłanym na świat dla kultu i pośrednictwa sakramentalnego, jest przeznaczony do głoszenia Ewangelii, jest prawdziwym "szafarzem tajemnic Bożych" - przesądzony tu został stosunek do świeckości: kapłan jest "wydzielony" ze świata.

Reformatorzy - protestanci zdewaluowali sakramentalną i ofiarniczą posługę kapłana, stawiając na pierwszym miejscu posługę słowa, w ten sposób zaprzeczając istotnej różnicy między kapłaństwem służebnym a kapłaństwem powszechnym wiernych. Sobór Trydencki, broniąc sakramentalności (zwłaszcza działania sakramentu na mocy samego sakramentu - akcent na opus operatum) i broniąc sukcesji kapłaństwa (przekaz władzy ofiarniczej i rozgrzeszania), pozostawił w cieniu zadania profetyczne i królewskie - pasterskie - wyakcentowanie wagi święceń kapłańskich pozostawiło również w cieniu kapłaństwo powszechne wiernych, aż do zupełnego jego zniknięcia ze świadomości ochrzczonych.

Po Soborze Watykańskim II "teologia urzędu" złączona została na powrót z "teologią służby" (jest to więc teologia "urzędu posługi"): podkreślony został "urząd posługi" profetyczno - kapłańsko - pasterskiej biskupa, prezbitera i diakona - oraz podkreślona pełnia sakramentalności biskupstwa, tak że kapłaństwo (prezbiterat) wywodzi się z biskupstwa, a nie odwrotnie (jak w protestantyzmie); w duchowości kapłańskiej przypomniana została z całą mocą prawda, że opus operatum łączyć się musi ściśle z opus operantis.

III. DUCHOWOŚĆ INSTYTUTÓW ŚWIECKICH KAPŁAŃSKICH

Duchowość kapłańskich Instytutów Świeckich wynika z połączenia, scalenia dwu wymiarów - świeckości i konsekracji:

1. Świeckość

Świeckość jest cechą każdego człowieka żyjącego w świecie. Natomiast świeckość osoby konsekrowanej (laika czy kapłana) jest czymś więcej: to nie tylko życie w świecie, lecz wybór świata spowodowany powołaniem, by pełnić w nim określone apostołstwo.

Kościół bez świata rodzi świat bez Kościoła. **3** Kościół jest i ma być obecny w świecie, ponieważ świat wyszedł z ręki Boga, został przez Niego odkupiony i jest miejscem stałej Jego obecności "aż do skończenia świata" (Mt 28,20). Instytuty Świeckie powstały z przejęcia się tym nieodwracalnym przenikaniem świata przez "nowe stworzenie", profanum przez sacrum, i są czytelnym znakiem obecności Chrystusa i Kościoła w świecie, a zarazem apelem, który stale przypomina Kościołowi, że jest on "naprawdę ściśle złączony z rodzajem ludzkim i jego historią" (KDK 1).

Życie konsekrowane było do czasu Provida Mater Ecclesia możliwe do podjęcia tylko w stanie zakonnym, a więc poprzez wyłączenie ze świata, ze stanu świeckiego. Teraz konsekracja może być złączona ze świeckością - i w Instytutach Świeckich otrzymuje tę nową jakość.

Przypomnijmy (była już o tym mowa podczas pierwszej, jesiennej sesji naszego kursu) **4**, że stosunek do świata w Instytutach życia konsekrowanego jest różny w każdej z trzech ich form: monastery są ab saeculo ("od" świata, odłączone od świata), zakony są ad saeculum ("do" świata, posłane do świata), natomiast Instytuty Świeckie są nie tylko in saeculo ("w" świecie), ale ex saeculo ("ze" świata), są integralną częścią świata.

Świeckość jest istotnym rysem duchowości kapłana diecezjalnego, duchowości ostatnio coraz precyzyjniej wypracowywanej (Presbyterorum ordinis, Pastores dabo vobis). Świeckość oznacza bowiem dla kapłana zarówno warunki środowiskowe (pozostawanie w świecie), jak i zobowiązanie do apostołstwa pośród świata, które uwzględniając i doceniając wartości doczesne stara się przepoić je duchem ewangelicznym. Kapłani z diecezjalnego prezbiterium pozostają w świecie (DK 3), aby podjąć misję Chrystusa posłanego do świata: aby dzieląc los ludzi świeckich (pasterze pośród owiec, znający je po imieniu) pomagać im wnosić w świat wartości ewangeliczne.

Cały Kościół jest Kościołem w świecie, nie obok świata. Instytuty Świeckie podejmują tę misję świadomie: są dla całego Kościoła znakiem - świadectwem świeckości Kościoła (według znanego powiedzenia Pawła VI Instytuty Świeckie są jakby laboratorium, w którym Kościół nieustannie sprawdza swoje relacje ze światem) i są apelem, by Kościół szedł tą drogą. Instytuty Świeckie laiczne i kapłańskie dokonują tego komplementarnie; oba te posłannictwa Kościoła do świata są równie ważne, każdy z tych Instytutów we właściwy sobie sposób służy świeckości Kościoła:

a) Instytuty Świeckie laikatu czynią to przez uświęcanie świata od wewnątrz, środkami świata - członkowie Instytutów Świeckich i ich dzieła są częścią świata stopniowo przemienianego, konsekrowanego Bogu w duchu rad ewangelicznych; ich udział w funkcji prorockiej, kapłańskiej i pasterskiej jest taki sam jak wszystkich świeckich uczniów Chrystusa.

b) Instytuty Świeckie kapłanów czynią to przez uświęcanie świata w sposób dostępny jedynie kapłanom, zwłaszcza poprzez sakramenty: zostają w świecie dla głoszenia słowa (funkcja nauczycielska), sprawowania Eucharystii i pozostałych sakramentów (funkcja kapłańska) i dla bliskiej obecności pośród braci (funkcja pasterska).

2. Konsekracja

Do radykalizmu ewangelicznego wezwani są wszyscy ochrzczeni, a więc i kapłani (Pastores dabo vobis 27). Już Sobór (DK 15,16,17) mówił wyraźnie o trzech radach ewangelicznych w odniesieniu do kapłanów diecezjalnych, jeszcze wyraźniej mówi o tym posynodalna adhortacja apostołska Pastores (28, 29, 30). Konsekracja wszystkich członków Instytutów Świeckich, zarówno laików, jak kapłanów, jest nawiązaniem - z tytułu szczególnego powołania - do konsekracji chrzcielnej (która u kapłanów złączona jest nadto jak wspominałem na wstępie - z konsekracją sakramentu kapłaństwa, wynikającą ze święceń).

Rady ewangeliczne pomagają zatem na nowo odkryć i pogłębić duchowość kapłana diecezjalnego, która jest naśladowaniem Chrystusa w Jego bezżeństwie, ubóstwie i całkowitym posłuszeństwie Ojcu. Konsekracja w Instytucie Świeckim pogłębia przez rady ewangeliczne realizowanie trzech misji

Chrystusa posłanego do świata: czystość jest radykalnym ujęciem funkcji prorockiej, posłuszeństwo kapłańskiej a ubóstwo pasterskiej.

Podjęcie radykalizmu ewangelicznego w życiu kapłańskim, czyli naśladowania Chrystusa na drodze rad ewangelicznych (profesja trzech rad ewangelicznych potwierdzona przez modlitwę konsekuracyjną jest aktem konsekracji), podkreśla więc istotny rys kapłaństwa. W tym kierunku idzie po Soborze wypracowywanie duchowości kapłana diecezjalnego: każdy kapłan powinien żyć duchem rad ewangelicznych.

IV. SPECYFIKA RAD EWANGELICZNYCH W INSTYTUTACH ŚWIECKICH KAPŁAŃSKICH

I. Uwagi ogólne:

Dotychczas w teologii duchowości wiązano rady ewangeliczne nieodłącznie ze stanem zakonnym. Instytuty Świeckie są owocem procesu, który doprowadził do zmiany tego myślenia. "Choć nie są instytutami zakonnymi - mówi Sobór podejmują jednak prawdziwą i pełną profesję rad ewangelicznych w świecie, uznaną przez Kościół" (DZ 11). W tym kierunku zmierza dziś formacja w seminariach duchownych i formacja stała kapłanów (formatio permanens) - jesteśmy w okresie przemian i poszukiwań, który się jeszcze nie zakończył. Jesteśmy raczej u samych początków odkrywania realizacji duchowości kapłana diecezjalnego na drodze rad ewangelicznych.

Impulsów w poszukiwaniu tej duchowości dostarczyła zwłaszcza posynodalna (synod Biskupów z 1990 roku) adhortacja Jana Pawła II Pastores dabo vobis. Ojciec Święty przypomniał, że:

- radykalizm ewangeliczny to "niezbywalny wymóg... który wypływa z wezwania Jezusa do pójścia za Nim i naśladowania Go w głębokiej wspólnocie życia z Nim" (Pastores..., 27),
- jednym z podstawowych rysów wszystkich Instytutów Świeckich jest ich głębokie zakorzenienie w Kościele i świecie współczesnym
- Instytuty Świeckie kapłańskie pomagają w odkrywaniu duchowej sylwetki kapłana - duszpasterza trzeciego milenium i nowej ewangelizacji.

Przez przyjęcie rad ewangelicznych w Instytucie Świeckim kapłańskim przyrzeczenie celibatu pogłębione zostaje ślubem czystości a przyrzeczenie posłuszeństwa "biskupowi i jego następcom" dopełnione zostaje ślubem posłuszeństwa i ma teraz swą moc "z podwójnego tytułu". Dochodzi do tego przyrzeczenie (lub ślub) ubóstwa. Profesja i praktyka rad ewangelicznych jest w Instytucie Świeckim ukierunkowaniem życia równocześnie Țku Bogu i Țku światu, który jest spragniony Boga.

2. Uwagi szczegółowe:

a) Ślub czystości pomaga rozumieć celibat nie tylko jako rezygnację z małżeństwa (celibat jest warunkiem dopuszczenia do święceń), ale jako osobisty wybór, jako oblubieńczą więź z Chrystusem - Oblubieńcem Kościoła: otwiera na przyjaźń z Chrystusem ("już nie nazywam was sługami, lecz przyjaciółmi"), co znajduje wyraz w świadectwie życia i ma ogromne znaczenie duszpasterskie. Kapłan świadczy wówczas o swej fascynacji Chrystusem, o głębokiej wierze w obyczaje już na tym świecie istniejącego Królestwa, "gdzie się nie żenią i za mąż nie wychodzą", ale wszyscy są jak bracia i siostry w Chrystusie.

Ślub czystości tak rozumianej otwiera kapłana na bezpieczne a przy tym serdeczne relacje z ludźmi obojga płci. Kto miłuje Oblubieńca, nie zdradzi Go mimo największych trudności i pokus ("problem celibatu" nie jest więc "problemem z kobietą", lecz "problemem z Chrystusem").

b) Przyrzeczenie ubóstwa: ubóstwo rozumiane jest w Instytutach Świeckich (a więc również kapłańskich) inaczej niż ubóstwo w zakonach, gdzie zakonnik po prostu nie ma nic na własność kapłan czy człowiek świecki ma wiele rzeczy na własność, ale traktuje je jako narzędzie apostołskie. Nie ma niczego dla siebie - wszystkim, co ma, Służy.

Praktycznie: w Instytutach kapłan żyje na takim poziomie ubóstwa, jak ludzie, pośród których mieszka - tak, aby nie razić swych parafian życiem ponad stan, a nawet, by dzielić los ludzi ubogich, bo takich na świecie i w naszej Ojczyźnie jest coraz więcej. Wtedy jego nauczanie Ewangelii jest dla ludzi bardziej przekonujące. Jeśli wykonuje posługi kapłańskie w duchu ewangelicznym, bez oglądania się na zapłatę, nie mogą mu zarzucić, że jest księdzem po to, by żyć wygodnie, by się bogacić (lub bogacić swoich krewnych).

c) Przyrzekając w Instytucie Świeckim posłuszeństwo, kapłan zobowiązuje się do posłuszeństwa swemu biskupowi z nowego tytułu (bo już mu je przyrzekał podczas święceń), a więc radykalniej, po prostu: z miłości do Chrystusa posłusznego Ojcu, a nie tylko z obowiązku - chętnie wtedy podejmuje zlecenia trudne, biskup może zawsze na niego liczyć.

Posłuszeństwo wobec władz Instytutu ma charakter zasadniczo symboliczny (podobnie jak w Instytutach Świeckich laików), bo przełożony mieszka daleko - chodzi tu raczej o ducha posłuszeństwa w zjednoczeniu z Chrystusem uległym Ojcu, a więc o wyrzeczenie się samowoli i o wczuwanie się w specyficzną duchowość swego Instytutu. Posłuszeństwo dotyczy głównie praktykowania przyjętych zobowiązań (o których będzie mowa niżej) a także brania udziału w ustalanych przez przełożonego spotkaniach (rzadkich, uwzględniających praktyczne potrzeby i możliwości księży).

V. CO NOWEGO WNOŚI KONSEKRACJA KAPŁANA W INSTYTUCIE ŚWIECKIM W JEGO KAPŁAŃSTWO?

I. Ubogacanie kapłańskiej konsekracji

Kapłan diecezjalny, kapłan żyjący w świecie, musi godzić trudne do pogodzenia sprzeczności, które w codziennym życiu kapłańskim stanowią źródło napięć. Chodzi przede wszystkim o harmonijne łączenie modlitwy z czynem, celibatu - samotności ze służebną obecnością pasterską we wspólnocie parafialnej, a wreszcie ubóstwa i posłuszeństwa kapłańskiego z gwałtownymi przemianami duchowo-materialnymi współczesnego świata. **5** Szukanie modelu duchowości kapłana świeckiego doprowadziło teologów i Stolicę Apostolską do ustalenia, że kapłan Jezusa Chrystusa, zarówno zakonny, jak "świecki", diecezjalny, musi żyć duchem rad ewangelicznych, a więc musi naśladować Chrystusa dziewiczego, ubogiego i posłusznego - w przeciwnym razie, choć na mocy święceń będzie działał in persona Christi, nie będzie w pełni utożsamiony z Chrystusem".

Dzięki przyjęciu i ślubowaniu rad ewangelicznych kapłan jeszcze ściślej jednoczy się z Chrystusem: przez "dokładniejsze" (pressius) naśladowanie Chrystusa (por. kan. 577), przez przyjaźń i więź obłubieńczą. Pomaga mu to w tworzeniu syntezy modlitwy z czynem, życia wewnętrznego z duszpasterstwem, życia sakramentalnego z codziennością.

Kapłan podejmujący życie według rad ewangelicznych, zwłaszcza rady posłuszeństwa, pełniej doświadcza swojej misji zakorzenionej w "kaskadzie posłannictwa" **6**: Chrystus jest posłany przez Ojca, Apostołowie są posłani przez Chrystusa, kapłan jest posłany przez biskupa (następcę Apostołów). Łatwiej również potrafi scalać w posłudze kapłańskiej działanie wynikające z obiektywnej mocy sakramentów (opus operatum) z osobistym zaangażowaniem w ich sprawowanie (opus operantis) - zgodnie ze słowami obrzędu święceń kapłańskich: "naśladowaj to, czego będziesz dokonywał, i prowadź życie zgodne z tajemnicą Pańskiego krzyża".

2. Wkład w prezbiterium diecezjalne

Różne dokumenty Stolicy Apostolskiej zachęcają do kontynuacji poszukiwań duchowości kapłańskiej w tym kierunku, jakim jest radykalizm ewangeliczny (który obowiązuje każdego ochrzczonego, a więc tym bardziej kapłana). Przypomina o tym wyraźnie Jan Paweł II: "Powołanie do kapłaństwa i powołanie do życia konsekrowanego tworzą wspólnie głęboką i dynamiczną jedność a sakrament święceń zyskuje szczególną płodność" (Vita consecrata 30). Profetyczna duchowość Instytutów Świeckich kapłańskich odpowiada oczekiwaniom dotyczącym duchowości kapłana diecezjalnego zarysowanej w Pastores dabo vobis.

Instytut Świecki jest nadto dla należących do niego kapłanów konkretnym sposobem budowania kapłańskiego braterstwa (KK 28), jest ważnym forum dla wymiany myśli i ubogacania się wzajemnego. Wspólnota jest również oparciem dla kapłanów młodych, potrzebujących umocnienia w początkach posługi duszpasterskiej oraz pomocą dla kapłanów samotnych i przeżywających kryzys powołania a nawet kryzys wiary (ta pomoc dla współbraci jest przejawem szczególnej do nich miłości apostolskiej - por. kan 713 § 3).

Instytuty kapłańskie są w diecezjalnym Kościele konkretnym przejawem troski o budowanie wspólnot, zwłaszcza tak zwanych "małych wspólnot" ("wspólnoty zaczątkowe, communitates a basi" Evangelii nuntiandi 58; "podstawowe wspólnoty kościelne" - Christifideles laici 26, 61), i dostrzegania ich

niezwykle istotnej, wręcz kluczowej roli w życiu Kościoła. Przekaz wiary domaga się bowiem osobistych relacji, osobistego świadectwa życia.

3. Pomoc dla świata

Kapłanowi żyjącemu w Instytucie Świeckim szczególnie bliska jest duchowość tak zwanych rzeczywistości ziemskich, stworzonych przez Boga i włączonych w misterium Odkupienia: posługując ludowi Bożemu i idąc pośród ludu i razem z nim "przez Chrystusa w Duchu Świętym ku Ojcu", chce być obecny (wśród ludzi jako "sól dla ziemi Mt 5,13) i "światło dla świata" (Mt 5,14), jako "zaczyn, [aby] się wszystko zakwasilo" (Mt 13,33), jako świadek Ewangelii, którą głosi słowem i życiem. Konsekracja i życie we wspólnocie rozwijają w nim "umiejętność wysłuchania innych i otwierania serca na różne potrzeby ludzkie w duchu miłości" Chrystusowej (DFK 19).

VI. PRAKTYKA ŻYCIA W INSTYTUTACH ŚWIECKICH KAPŁANÓW

Instytuty Świeckie kapłanów nie mają na ogół żadnych własnych celów. **7** Najważniejszym ich celem jest takie formowanie żyjących w nim kapłanów, aby naśladowali Chrystusa nie tylko w Jego potrójnej misji do świata (nauczycielskiej, kapłańskiej i pasterskiej), ale i w Jego oddaniu się Ojcu przez czystość, ubóstwo i posłuszeństwo - aby w ten sposób z nowego tytułu, z podwójnej więzi stawali do służby w diecezji u boku swego biskupa dla dobra Kościoła lokalnego i powszechnego.

Są jednak do pomyślenia również takie Instytuty Świeckie kapłanów (podobnie jak laików), które poświęcałyby się jakiejś szczególnej misji, szczególnej posłudze, nie kolidującej ze zwykłymi obowiązkami nałożonymi przez biskupa ordynariusza - wtedy Instytut mógłby pomagać swym członkom w sprofilowaniu tej posługi, przez odpowiednie konferencje, literaturę, konwersatoria, spotkania nieformalne.

Jest wreszcie możliwe jeszcze ciekawsze rozwiązanie: że w jednym Instytucie Świeckim kapłańskim są kapłani, których pasją stają się różne dziedziny duszpasterstwa, według Augustynowego hasła "miłuj i czyń co chcesz". Ktoś na przykład chce się poświęcić kierownictwu duchowemu, rozeznawaniu powołań, ktoś inny pracy z młodzieżą, pracy z nowymi ruchami w Kościele, z katechumenami, z ludźmi przeżywającymi kryzysy wiary, z ludźmi z marginesu społecznego czy uzależnionymi od alkoholu, narkotyku, kogoś interesuje współpraca z harcerstwem, apostołstwo pośród żołnierzy, sportowców, więźniów, duszpasterstwo niepełnosprawnych, praca charytatywna itp. Podczas wspólnych spotkań kapłani tacy mogą dzielić się swymi doświadczeniami i trudnościami wynikającymi z posługi tym swoim własnym "profilom" - i przez to wzajemnie sobie pomagać i wzajemnie się ubogacać.

Jeśli chodzi o konkretne zobowiązania wynikające z przynależności do Instytutów Świeckich kapłańskich, to oprócz zwyczajnych zobowiązań kapłańskich (takich jak codzienne sprawowanie Mszy świętej i Liturgii Godzin) i oprócz zachowywania przyjętych rad ewangelicznych dochodzą:
- codzienna medytacja - adoracja (zwykle w wymiarze kwadransa lub pół godziny dziennie)
- wspólne spotkania: raz w miesiącu dni skupienia połączone z dyskusją, raz w roku rekolekcje odprawiane we własnym Instytucie (w ramach obowiązkowych rekolekcji kapłańskich).

VII. SZCZEGÓLNE ZADANIA INSTYTUTÓW ŚWIECKICH KAPŁAŃSKICH

I. Tylko kapłani mogą kierować dziełami laikatu

Dzieła laikatu - także stowarzyszenia wiernych - muszą mieć swych kapelanów czyli asystentów kościelnych (kan. 317 § 1; por. Primo feliciter VI). Kapłani należący do Instytutów Świeckich dobrze rozumieją problemy ludzi świeckich.

2. Rady ewangeliczne są szczególnym darem Boga danym Kościołowi

Wspólnota Instytutu Świeckiego kapłanów jest miejscem dzielenia się darem rad ewangelicznych i może służyć opracowywaniu sposobów rozeznawania oraz wspomagania powołań do wszelkich form życia poświęconego Bogu. Członkowie Instytutów Świeckich kapłańskich lepiej niż inni kapłani rozumieją sens życia konsekrowanego w świecie. Mogą więc owocnie troszczyć się o powołania do

Instytutów laikatu i być kierownikami duchowymi dla świeckich konsekrowanych. Potrafią szerzyć w Kościele wiedzę o Instytutach Świeckich.

3. Kapłani należący do Instytutu Świeckiego są dla siebie wzajemnie oparciem

Służą sobie wzajemnie pomocą w realizacji modelu kapłaństwa diecezjalnego, w duchowym dojrzewaniu w kapłaństwie, budują więzy kapłańskiego braterstwa a niekiedy otrzymują dar przyjaźni w Chrystusie - największy, jaki można na tym świecie otrzymać. Kapłański Instytut Świecki umożliwia również wzajemną duchową pomoc kapłanom pełniącym różnorodne zadania apostołskie w diecezji. W szczególności, stwarza warunki realizacji ducha rad ewangelicznych, aż do koniecznego radykalizmu ewangelicznego, przez specjalnie sprofilowane rekolekcje, dni skupienia, konferencje, dyskusje itd., które dostarczają materiału do refleksji i praktykowania radykalizmu rad ewangelicznych. Taka wspólnota promieniuje na całe diecezjalne prezbiterium (kapłani z Instytutów Świeckich wnoszą w prezbiterium swoje doświadczenie życia według rad ewangelicznych) i jest punktem odniesienia w trudnościach kapłańskiego życia.

VIII. PODSUMOWANIE

Kapłan konsekrowany w świecie przyczynia się bardziej świadomie do uświęcania świata, do nieustannego doskonalenia świata zgodnie z porządkiem Stworzenia, Wcielenia i Odkupienia.

Pilnym zadaniem Instytutów Świeckich kapłańskich jest wypracowywanie duchowości kapłana diecezjalnego. Duchowość prezbitera, jak każdego ucznia Chrystusa, ma być czerpana ze skarbcza Kościoła. Dlatego niektóre Instytuty Świeckie przyjmują czasem określoną duchowość, np. franciszkańską, karmelitańską, ignacjańską, augustiańską - ale takie inspirowanie się jakimś szczególnym orędem świętych (kanonizowanych i nie kanonizowanych: np. Brat Albert, Faustyna Kowalska, Karol de Foucauld, Marta Robin) typowe jest raczej dla Instytutów zakonnych. Oczywiście każdy kapłan w Instytucie Świeckim może też interesować się jakąś szczególną duchowością, jemu bliską i inspirować nią pozostałych.

Ale kapłani żyjący w Instytutach Świeckich kapłańskich mają być wierni tak dziś poszukiwanej duchowości kapłana diecezjalnego. Duchowość ta określana jest od dawna (patrz zwłaszcza Presbyterorum ordinis i Pastores dabo vobis), ale Instytuty Świeckie kapłańskie stwarzają szansę dla całościowego, dogłębnego opracowania duchowości kapłańskiej kapłana "świeckiego" - są jakby "laboratorium" dla tej duchowości.

Kapłani diecezjalni powinni pogłębiać przede wszystkim duchowość liturgiczną, sakramentalną (szafarstwo sakramentów, z wpisaniem w nie przepowiadaniem Ewangelii, stanowi bowiem ich codzienną posługę), zwłaszcza duchowość wynikającą z codziennego sprawowania Eucharystii i Liturgii Godzin oraz z przyjętego sakramentu święceń kapłańskich. Medytacja nad liturgią święceń jest konkretnym sposobem stałego ożywiania owego utożsamienia z Chrystusem (sacerdos alter Christus), działania in persona Christi, które wyróżnia ich kapłaństwo z kapłaństwa powszechnego. Pomocne jest przy tym poznawanie charyzmatów świętych kapłanów diecezjalnych, takich jak św. Jan Vianney, odnowiciel zrujnowanej parafii i "męczennik konfesjonatu", czy współcześnie beatyfikowani przez Jana Pawła II kapłani diecezjalni, zwłaszcza męczennicy za wiarę i duszpasterze spalający się w codziennej służbie.

Kapłani żyjący w Instytucie Świeckim przyczyniają się więc do wypracowania duchowości kapłana diecezjalnego - a jest to duchowość wybitnie liturgiczna. Zanim kapłan będzie wtajemniczał i wprowadzał świeckich w duchowość sakramentalną (czyli wynikającą w sposób naturalny i konsekwentny z przyjętych sakramentów chrześcijańskiej inicjacji), ma sam uczynić Eucharystię "źródłem i szczytem" każdego dnia swego życia. Z Nią musi wiązać i wokół Niej scalać wszystkie dziedziny posługi kapłańskiej. Sam musi miłować Liturgię jako miejsce spotkania z Obecnym, aby w innych budzić miłość do Obecnego, doprowadzać do spotkania z Nim.

NIKTÓRE POZYCJE BIBLIOGRAFICZNE:

1. Ks. CARLO ROCHETTA, Kapłańskie Instytuty Świeckie oraz zagadnienia formacji w świetle duchowości kapłana diecezjalnego, w: Dla Boga i świata. Świeccy konsekrowani (opracowanie: Lucyna Rutowska, Iwona Czarcińska), Kielce 1993, s.152-162.

2. Ks. JÓZEF SZAMOCKI, Instytut Świecki kapłański - propozycja Kościoła kapłanom diecezjalnym, w: Z Chrystusem w świecie. Instytuty Świeckie w 50-lecie "Provida Mater Ecclesia". Wypowiedzi Kościoła. Materiały z sympozjum (praca zbiorowa pod redakcją ks. Marka Chmielewskiego, ks. Waleriana Słomki i Krystyny Staweckiej), Lublin 1997, s.250-262.

3. KS. JERZY ŚWINKA, Kapłani w Instytutach Świeckich, w: Dla Boga i świata..., dz. cyt., s.150-151.

PRZEPISY PRAWNE DOTYCZĄCE KAPŁAŃSKICH INSTYTUTÓW ŚWIECKICH:

Provida Mater Ecclesia - Pius XII, 2 lutego 1947

Ogólne normy prawne (Statut Ogólny Instytutów Świeckich):

Art. I: "Stowarzyszenia kapłanów lub świeckich, których członkowie w celu dążenia do doskonałości chrześcijańskiej i całkowitego oddania się apostołstwu składają profesję praktykowania w życiu świeckim rad ewangelicznych, dla wyraźnego odróżnienia od innych stowarzyszeń wiernych otrzymują nazwę Instytutów Świeckich".

Rozróżnia się odtąd w Kościele:

konsekracja życie wspólne

- Instytuty Zakonne tak tak

- Instytuty Świeckie tak nie

- Stowarzyszenia Życia Apostolskiego nie tak

Sobór Watykański II

Lumen gentium, Konstytucja dogmatyczna o Kościele:

"Na mocy wspólnych wszystkim święceń kapłańskich i posłannictwa wszyscy kapłani złączeni są wzajemnie węzłem głębokiego braterstwa, które przejawiać się winno spontanicznie i ochoczo we wzajemnej pomocy zarówno duchowej, jak materialnej, zarówno pasterskiej, jak osobistej, w zgromadzeniach i we wspólnocie życia, pracy i miłości" (KK 28).

Presbyterorum ordinis, Dekret o posłudze i życiu kapłanów:

"Prezbiterzy, wzięci z ludzi i postawieni dla ludzi w tych sprawach, które wiodą do Boga, aby ofiarowali dary i ofiary za grzechy, żyją z innymi ludźmi jako z braćmi. Tak też i Pan Jezus, Syn Boży, Człowiek posłany przez Ojca do ludzi, mieszkał między nami i chciał we wszystkim upodobnić się do braci, z wyjątkiem jednak grzechu. (...) Nie mogliby być sługami Chrystusa, gdyby nie byli świadkami i szafarzami innego życia niż ziemskie; lecz nie potrafiliby też służyć ludziom, gdyby pozostali obcymi w stosunku do ich życia i warunków. Sama ich posługa domaga się w szczególny sposób, by nie upodobniali się do tego świata; równocześnie jednak wymaga, by na tym świecie żyli wśród ludzi i jako dobrzy pasterze znali swe owce i starali się doprowadzić także te, które nie są z ich owczarni, by i one usłyszały głos Chrystusa i aby nastąpiła jedna owczarnia i jeden Pasterz" (DK 3).

"Miłość pasterska przynagla prezbiterów, aby działając we wspólnocie [hierarchicznej całego ciała Kościoła], oddawali przez posłuszeństwo służbie Boga i braci własną wolę, przyjmując i wykonując w duchu wiary nakazy lub zlecenia papieża, własnego biskupa a także innych przełożonych, jak najchętniej oddając i wydając samych siebie. (...) Prezbiterzy upodabniają się do Chrystusa przez tę pokorę i odpowiedzialne oraz dobrowolne posłuszeństwo, czując w sobie to, co i w Chrystusie Jezusie, który wyniszczył samego siebie... stawszy się posłusznym aż do śmierci" (DK 15).

"Przez dziewictwo lub celibat zachowywany ze względu na Królestwo niebieskie prezbiterzy są poświęceni Chrystusowi z nowych i wyjątkowych powodów, łatwiej, niepodzielnym sercem trwają przy Nim..." (DK 16).

"Przez przyjacielskie i braterskie współżycie między sobą i z innymi ludźmi prezbiterzy mają możliwość uczyć się pielęgnować wartości ludzkie i oceniać dobra stworzone jako dary Boże... Zachęca się ich

do dobrowolnego praktykowania ubóstwa, przez które upodobnią się do Chrystusa i staną się pochopniejsi do świętej służby" (DK 17).

"Należy wysoko cenić i pilnie zalecać stowarzyszenia, które w oparciu o statuty uznane przez kompetentną władzę kościelną, dzięki zatwierdzonemu lepszemu i stosowniejszemu porządkowi życia i pomocy braterskiej [prezbiterzy związani są z sobą najściślejszym braterstwem sakramentalnym] pielęgnują świętość kapłanów w wykonywaniu posługi i w ten sposób zamierzają służyć całemu stanowi kapłańskiemu" (DK 8).

Perfectae caritatis, Dekret o przystosowanej odnowie życia zakonnego:

"Instytuty Świeckie, choć nie są Instytutami zakonnymi, podejmują jednak prawdziwą i pełną profesję rad ewangelicznych w świecie, uznaną przez Kościół. Profesja ta konsekruje życie mężczyzn i niewiast, laików i duchownych przebywających w świecie. Dlatego też powinni oni szczególnie się starać o całkowite oddanie się Bogu w miłości doskonałej, a same Instytuty winny zachować swój właściwy i szczególny, to znaczy świecki charakter, aby mogły w świecie i jakby od strony świata pełnić skutecznie i wszędzie apostołstwo, dla którego powstały.

Niech jednak Instytuty te dobrze zdają sobie sprawę z tego, że temu wielkiemu zadaniu nie będą mogły sprostać, jeżeli członkowie ich nie zostaną tak starannie wykształceni i wyrobieni w sprawach Bożych i ludzkich, żeby naprawdę byli w świecie zaczynem do wzmocnienia i wzrostu Ciała Chrystusowego. Niech więc przełożeni poważnie starają się dać podwładnym należną formację, zwłaszcza duchową, i niech czuwają nad jej kontynuowaniem" (DZ I 1).

Ad gentes, Dekret o działalności misyjnej Kościoła:

"Skoro zaś z natchnienia Ducha Świętego wzrastają w Kościele z dnia na dzień Instytuty Świeckie, również ich działalność, pod kierownictwem biskupa, może być w różnorodny sposób owocna w misjach jako znak całkowitego oddania się ewangelizacji świata" (DM 40).

Kodeks Prawa Kanonicznego

(O Instytutach Świeckich w ogólności: Kanony 710-730)

Kodeks prawa kanonicznego o Instytutach Świeckich kapłańskich: kan. 713 § 3 i kan. 715 § 1 (por. kan 586 § 2 oraz kan. 587).

1. Kanon 713 paragraf 3:

"Członkowie duchowni, przez świadectwo życia konsekrowanego, zwłaszcza w prezbiterium, stanowią pomoc dla swoich współbraci przez szczególną miłość apostołską, a przez swoją świętą posługę w Ludzie Bożym dokonują uświęcenia świata".

2. Kanon 715:

"Członkowie duchowni inkardynowani do diecezji zależą od biskupa diecezjalnego, z zachowaniem jednak tego, co dotyczy życia konsekrowanego we własnym Instytucie" (paragraf 1).

"Ci zaś, którzy według przepisu kan. 226 paragraf 3 są inkardynowani do Instytutu*, jeśli są przeznaczeni do własnego dzieła Instytutu lub zarządzania Instytutem, zależą od biskupa na wzór zakonników" (paragraf 2).

[* uwaga: na to musi zezwolić Stolica Apostolska]

Dokumenty papieskie

Posynodalna Adhortacja Apostolska Vita consecrata:

"Ważną rolę odgrywają kleryckie Instytuty Świeckie, w których kapłani należący do prezbiterium diecezjalnego - także ci, którzy są oficjalnie inkardynowani do własnego Instytutu [* uwaga: j.w.] - oddają się w sposób szczególny Chrystusowi poprzez praktykę rad ewangelicznych, zgodnie z określonym charyzmatem Duchowe bogactwo Instytutu, do którego należą, pomaga im przeżywać

głęboko specyficzną duchowość kapłańską, aby dzięki temu być pośród współbraci 2 czynem komunii i apostołskiej gorliwości" (10).

Posynodalna Adhortacja Apostolska Pastores dabo vobis:

"Dla wszystkich chrześcijan, nikogo nie wykluczając, radykalizm ewangeliczny, jest zasadniczym i niezbywalnym wymogiem, który wypływa z wezwania Jezusa o pójścia za Nim i naśladowania Go w głębokiej wspólnocie życia z Nim urzeczywistnionej przez Ducha. Ten sam wymóg dotyczy kapłanów... Szczególnie wyrazistym ujęciem radykalizmu są <<rady ewangeliczne>>, które Jezus przedstawia Kazaniu na górze, a wśród nich głęboko ze sobą powiązane rady posłuszeństwa, czystości i ubóstwa. Kapłan jest wezwany, by realizować je w życiu w sposób odpowiadający jego tożsamości, a głębiej jeszcze - w sposób zgodny z ich celowością i pierwotnym sensem, który wypływa z kapłańskiej tożsamości i ją wyraża" (27),

"Na drodze do doskonałości mogą okazać się przydatne także inne wzory lub style wywodzące się z różnych tradycji duchowych, które wzbogacają życie poszczególnych kapłanów i ożywiają kapłaństwo cennymi darami duchowymi. Dzieje się tak w licznych zrzeszeniach kościelnych dawniejszych i nowych, które przyjmują do swego grona także kapłanów: od [zgrupowań zakonnych i] stowarzyszeń życia apostołskiego po Świeckie Instytuty kapłanów, od różnych form życia wspólnotowego i duchowego po ruchy kościelne" (31).

[W rozdziale pt. Czas, formy i środki formacji stałej:] "Pomocą mogą też służyć stowarzyszenia kapłanów, zwłaszcza Świeckie Instytuty kapłańskie, odznaczające się szczególną cechą diecezjalności, mocą której kapłani [są ściślej zjednoczeni z biskupem i] żyją "w stanie konsekracji, co oznacza, że przez śluby lub inne święte więzy poświęcili swe życie realizacji rad ewangelicznych" (81).

Dokumenty Kongregacji do spraw Instytutów Życia Konsekrowanego

(Sekcja Instytutów Świeckich) - Enchiridion Vaticanum, Documenti ufficiali della Santa Sede 9: Instytuty Świeckie. Dokument informacyjny (Rzym, 3-6 maja 1983):

"Trzeci paragraf [kanonu 713 KPK] dotyczy duchownych członków Instytutów, do których tutaj odnosi się już to, co mówi paragraf pierwszy. Wskazuje się na szczególne więzi duchownych członków Instytutów z prezbiteratem. Jako członkowie Instytutów Świeckich powołani są oni do ewangelicznej obecności w swym środowisku, można więc mówić o misji świadectwa wobec innych księży. [...] aby wnieść do diecezjalnego prezbiteratu nie tylko doświadczenie życia według rad ewangelicznych oraz oparcia we wspólnocie, lecz także wyraźną wrażliwość na relację Kościoła - świat. Co więcej, paragraf ten stwierdza, że relacja Kościoła ze światem, której Instytuty Świeckie powinny być szczególnymi świadkami, winna być dostrzegana i podejmowana także przez księży - członków takich Instytutów: albo w drodze kształcenia świeckich wiernych do prawidłowego przeżywania tej relacji, albo przez właściwe działania kapłańskie".

INNE MATERIAŁY:

A. Wypowiedzi Papieży

Paweł VI:

"Instytuty Świeckie są szczególnym darem Ducha Świętego dla naszych czasów".

"Są jakby doświadczalnym laboratorium, w którym Kościół sprawdza konkretne sposoby układania swoich stosunków ze światem"; członkowie Instytutów "poruszają się na skraju równi pochyłej, (idą) drogą alpinistów ducha".

"Scalenie w jednym powołaniu świeckości i konsekracji stawia członków tych wspólnot "w samym centrum konfliktu, który porusza i rozdziera duszę współczesnego człowieka". W świecie ukryte są bowiem chrześcijańskie i ewangeliczne moce domagające się tylko ich odkrycia i uczynienia, ale

równocześnie ten sam świat jest skażony samowolą człowieka odrzucającego Boga i stawiającego na naczelnym miejscu wartości doczesne".

"Trzeba wspomagać konsekrowanych w świecie usilną modlitwą i ofiarą w rozwiązywaniu tego nieustannego napięcia między wiernością Chrystusowi i wiernością światu, z jakim związane jest na stałe ich życie".

"Ksiądz, stając się członkiem Instytutu Świeckiego, pozostaje księdzem diecezjalnym i z tej racji jego zobowiązanie ścisłego posłuszeństwa i współpracy z biskupem nie ulegają zerwaniu".

"W zasadzie kapłan, jako taki, ma takie samo powiązanie ze światem jak świeccy chrześcijanie i w sposób szczególny powinien realizować w życiu swoje powołanie, na mocy którego został posłany do świata".

"[Posługa świeckich dokonuje się przez] pełne uaktywnienie wszystkich chrześcijańskich i ewangelicznych możliwości, ukrytych, ale już obecnych i czynnych w tym świecie".

Jan Paweł II:

"[Instytuty Świeckie kapłańskie istnieją po to,] aby wnieść do diecezjalnego prezbiteratu nie tylko doświadczenie życia według rad ewangelicznych oraz oparcia we wspólnocie, lecz także wyraźną wrażliwość na relację Kościół - świat".

"Trzy aspekty, które zbiegają się w rzeczywistości powołania członków Instytutów Świeckich: jak najwierniejsze naśladowanie Chrystusa na drodze rad ewangelicznych, całkowite oddanie się Osobie Zbawiciela, aby dzielić Jego życie i posłannictwo; kompetencja w dziedzinie stanowiącej specyficzne pole oddziaływania [w świecie; obecność przemieniająca świat, ożywianie i doskonalenie duchem ewangelicznym porządek rzeczywistości doczesnych".

"Kościół nie żąda od Instytutów Świeckich życia wspólnego, jednakże wymaga on braterskiej wspólnoty i pilnej troski o zachowanie jedności ducha i autentycznego braterstwa".

"Instytuty Świeckie, in saeculo viventes, jasno ukazują wartość konsekracji także ziemskiej działalności. Ich misja polega na consecratio mundi czyli uświęcaniu świata. Celem jej jest doprowadzenie wszystkiego do Chrystusa jako jednej Głowy (por. Ef 1,10), przez działanie od wewnątrz (praesertim ab intus), wśród rzeczywistości ziemskich".

"Obowiązek dążenia do świętości [dzielony z wszystkimi chrześcijanami] realizują Instytuty Świeckie nie oddzielając się od świata, ale tkwiąc w skomplikowanej [jego] rzeczywistości. Sprawy ziemskie [stają się] polem próby i wyzwania, są krzyżem, a nie także misją i miejscem łaski oraz komunii z Chrystusem, miejscem, na którym buduje się i rozwija ich duchowość. Wymaga to zdolności odnajdywania - zarówno w małych, jak i wielkich wydarzeniach świata - obecności Chrystusa Zbawiciela, który idzie zawsze obok człowieka nawet wtedy, gdy człowiek o tym nie wie lub temu zaprzecza".

"Misja wzniosła, wymagająca odwagi, ale będąca zawsze motywem szczęścia".

B. Materiały synodalne

Synod Biskupów w Rzymie, w roku 1990 (na temat kapłaństwa hierarchicznego w 25 lat po Soborze): "Zachowanie rad ewangelicznych stanowi pewną drogę wiodącą do prawdziwej i pełnej wolności ducha oraz wzrastania moralnego i duchowego, jest sposobem bardziej radykalnego naśladowania Chrystusa niosącego krzyż i wypełniającego wolę Ojca".

C. Katechizm Kościoła Katolickiego

928. Instytut Świecki jest Instytutem życia konsekrowanego, w którym wierni żyjący w świecie dążą do doskonałej miłości i starają się przyczynić do uświęcenia świata, zwłaszcza od wewnątrz.

929. Przez życie całkowicie i doskonale poświęcone temu uświęcaniu członkowie Instytutów Świeckich uczestniczą w misji ewangelizacyjnej Kościoła "w świecie i jakby od strony świata", gdzie ich obecność jest zaczynem do wzmocnienia i wzrostu Ciała Chrystusa. Ich świadectwo życia chrześcijańskiego zmierza do układania spraw doczesnych po Bożemu i przepajaniu świata mocą Ewangelii. Przez święte więzy przyjmują oni rady ewangeliczne i strzegą między sobą współpracy i braterstwa zgodnie z własnym świeckim sposobem życia.